

20 Mart 2012

TÜRKİYE'DE SON EĞİTİM "REFORMU" (4+4+4)

Prof. Dr. Mustafa Ergün
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

TBMM'ne beş milletvekili tarafından verilen "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun" taslağı üzerinde Komisyonda ortaya çıkan görüntüler dikkatleri eğitim sistemi ve eğitim reformu konusuna çekti. Bu gibi durumlar aslında eğitim sorunları ve sisteminin analizi ve düzeltilmesi için uygun fırsatlar yaratırlar. Bu nedenle bazı temel konularda eğitim tarihi, eğitim felsefesi ve eğitim sosyolojisi açısından değerlendirmeler yapmak ve görüşleri ortaya koymak gerekir.

Eğitimde sistem meselesi: Kesintili-kesintisiz

Aslında eğitim beşikten mezara kesintisiz devam eden bir süreçtir. Ancak okul organizasyonu, öğretmen yetiştirme, çocukların ve gençlerin gelişim özellikleri ve programlar açısından modern eğitim ilk, orta ve yüksek kademeler şeklinde düzenlenmektedir.

Eğitimde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklindeki yapılanma 19.yüzyılın ikinci yarısında Fransızlar tarafından geliştirildi ve daha sonra dalga dalga bütün dünyaya yayıldı. Bizde de 1869 yılında Fransa'dan esinlenilerek yayınlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile bu üç kademeli eğitim sistemine geçildi. İlkokullar (ibtidaiyeler, rüştiyeler, idadiler ve âli mektepler ve Darülfünun'dan oluşan bir yapı temeli üzerine Osmanlı ve Cumhuriyet eğitimi kuruldu. Daha sonra bu kademelere alttan okul öncesi eğitim, üstten de yüksek lisans ve doktora düzeyleri eklenmiştir. Bizim tarihimizde de ilköğretim ve üst-öğretim şeklindeki mektep-medrese sistemi uygulanmıştır.

Tarihte ilköğretim süresi genelde beş yıl olarak belirlenirken, ortaöğretim halkın ve ülkenin gelişmişlik durumuna göre ortaokul ve lise şeklinde ikiye bölündü. Ortaokul (rüşdiye) bazen üst ilkokul veya ilkokulun tamamlayıcısı gibi görülerek aşağıya, bazen de lise ile bütünleştirilerek yukarıya bağlandı. Ancak zamanla zorunlu temel eğitim sürelerinin artmasına göre ilkokulla birleştirilerek "temel eğitim" adını aldı. O zaman da askeri ortaokullardan başlayarak mesleki ortaokullar kaldırıldı.

Türkiye'de 1997'de 8 yıllık zorunlu eğitime geçilirken bu sivil ortaokulların kalıp kalmayacağı tartışıldı ve özellikle İmam-Hatip Ortaokullarının da kapatılması arzusuyla sekiz yıllık eğitimin "kesintisiz" yapılması emredildi. Bu durum o zamandan günümüze tartışıldı, yanlış olduğu savunuldu ve "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" taslağı da bu yanlış düzeltmek amaçlı olarak tasarlandı. Dolayısıyla 4+4+4 şeklindeki bölümlenme üzerinde yapay tartışmalar yapılıyor. Bu 3+5+4 veya 5+3+4 veya 6+2+4 gibi şekillerde de olabilir. Bu düzenlemelerin hepsi öğretmen yetiştirmede ve ders programlarının düzenlenmesi ve ders kitaplarının yazılmasında farklı politikalar gerektirir.

Aslında bütün mesele Türkiye'de din eğitiminin hâlâ halkın istediği şekilde çözümlenememiş olmasından kaynaklanıyor. Türkiye "Din, okul kapısından içeri giremez" diyen sert laik eğitim dönemlerinden geçti. Osmanlı'nın medrese ile Batı tipi okulları ayrı tutması ve Cumhuriyetin de 1924'te medreseleri kapattıktan sonra sus payı olarak açmayı önerdiği İmam-Hatip Okulları açma ayrımı hâlâ

devam ediyor. Mevcut hükümet de bu geleneksel yanlış politika üzerinden gidiyor: “İdeal” dindar gençlik yetiştiren okullarla “diğer” okullar.

Türkiye’de sorun Kur’ân eğitimi sorunudur; bu sorun da hep okulların dışında veya dinî okullarda çözülmeye çalışılmıştır. Kur’ân eğitimi inanan herkesin hakkıdır. Bu eğitime bir yaş sınırı koymak veya yaz tatillerinde herhangi bir pedagoji eğitimi almamış imamların camilerde verdiği kurslara yönlendirmek, başta Kur’ân’a ve onu öğrenmek isteyen dindarlara yapılan bir aşığılamadır. Dolayısıyla yasal düzenlemelerle İmam-Hatiplerin ortaokul kısımlarını yeniden açma yerine seçmeli Kur’ân dersini okul programlarına koymanın ve bu eğitimi de genel derslerin yapılmadığı saatin saatlerde veya hafta sonlarında okul ortamında yaptırmanın yolları açılmalıdır. Bu dersin içeriği (tecvid veya meal ve akaid olarak), saatleri ve ortamı gibi ayrıntılar sade olarak düzenlenebilir. Bunun yanında ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilere Peygamberimizin Hayatı, İslâm Kültür ve Medeniyeti gibi seçmeli dersler konulabilir. “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi” dersi ortak zorunlu-laik bir ders olarak gene devam edebilir. Dolayısıyla kesintiyle veya kesintisizlikle uğraşmamak gerekir.

Zorunlu eğitimde program devamlılığı olması şarttır. Aslında tüm gelişmiş ülkelerde kesintiler vardır ama programlar sürekli. Modern eğitim sistemlerinde kesintiler eskisi kadar katı yönlendirmeler içermemektedir. 4+4+4 sisteminin son lise kısmının zorunlu eğitime alınması Bakanlar Kurulu Kararına bağlanmıştır ki, ne zaman uygulanacağı belli değildir ve henüz bu yönde hazırlıklar da yoktur. Dolayısıyla ilk kademeyi 4+4 olarak bölen, ikinci dörtte isteyen ailelerin çocuklarını taşımaları eğitim merkezlerine göndermeyip evde eğitebileceğini söyleyen bir yasa gerekçesinin, zorunlu lisedeki kızların taşımaları eğitimle nasıl eğitileceğini açıklaması da zordur.

Taşımaları eğitim dünyanın her tarafında vardır. Zorunlu öğretim süresi arttıkça taşımaları da artacak demektir. Aslında Türkiye’nin yeniden yapılandırılmasına paralel olarak okul binalarının da yeniden yapılandırılması gerekir. Artık mahalle bakkalı gibi her yere dağıtılmış okullar yerine şehirlerin belli bölgelerinde ilköğretim ve ortaöğretim kampüsleri kurulmalı, buralara gerek öğrenciler gerek öğretmenler için her türlü yatırım yapılmalı; kütüphaneleri, yüzme havuzları, spor salonları, ortak laboratuvarları ve sosyal yaşam merkezleri ile bu okullar topluluğunda her çocuğa güvenli bir eğitim ortamı sunulmalı, eğitimde şans ve fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Bu okul kampüsleri kırsal alanda da kurulmalıdır; başka türlü zorunlu lise eğitimi gerçekleştirilemez.

4+4 kesmesinin görünürde bir anlamı yoktur; sadece seçmeli derslerin başlangıç yılları iyi belirlenmelidir. Temel bilgiler ilk 5 veya 6 yılda verildikten sonra okulda ortak bilim derslerinden oluşan bir çekirdek program etrafında seçmeli dersler sunulmalı ve verilmelidir. Eğer bazı aileler dördüncü sınıftan sonra çocuklarını –dinî nedenlerle bile olsa- okula göndermek istemiyorsa, bunlara resmi öğretmenler tarafından evde zorunlu özel eğitim de verilebilir. Ancak bazı özel durumlar için sistemi 4+4 olarak şekillendirmenin anlamı yoktur. Veya bu tür kesmeyi tüm sisteme uygulama yerine, aynı sistem içinde 8 yıl kesintisiz, 5+3, 4+4 gibi yapılar bulundurulması vatandaşlara seçme hakkı tanınabilir. Bütün bunlarda değişmeyecek olan zorunlu eğitim süresince temel bilim derslerinden oluşan çok sağlam bir çekirdek programın tavizsiz uygulanmasıdır.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinin eğitim sistemlerine kabaca bir bakalım:

Finlandiya Eğitim Sistemi: Aşağıdaki grafikte de görüldüğü gibi, Finlandiya'da ilköğretim 7 yaşında başlar ve 9 yıl zorunludur. Bu eğitimin ilk 6 yılı da sınıf öğretmenleri tarafından yürütülür. Yönlendirme lise yıllarında başlar.

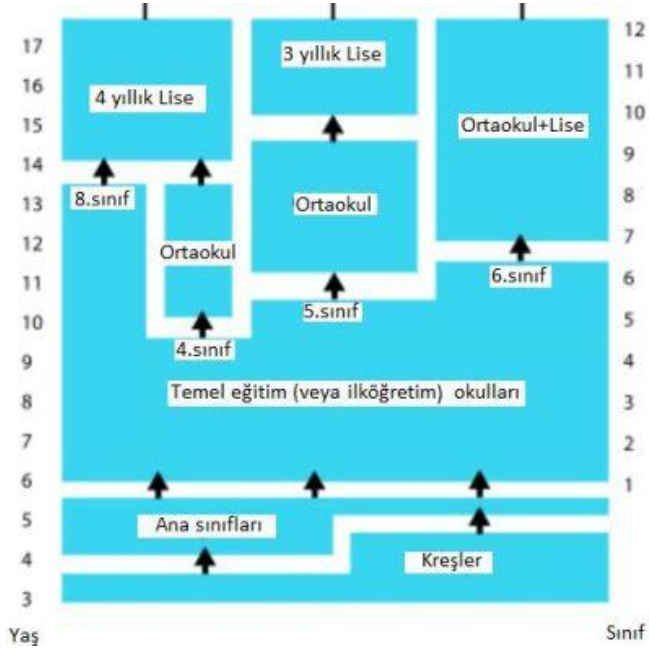
Education in Finland		
Academic degrees	Vocational degrees	Typical ages
doctor	employment	
licentiate		
master	Polytechnic(new)	+2-3
bachelor	Polytechnic	+3-4
upper secondary school (voluntary)	vocational school (voluntary)	18-19
		17-18
		16-17
comprehensive school (compulsory)		15-16
		14-15
		13-14
		12-13
		11-12
		10-11
		9-10
		8-9
	7-8	
pre-school		6-7

Japonya Eğitim Sistemi

Age	Grade	Educational establishments
3-4		Kindergarten (幼稚園 Yōchien)
4-5		
5-6		
6-7	1	Elementary school (小学校 Shōgakkō) Compulsory Education
7-8	2	
8-9	3	
9-10	4	
10-11	5	
11-12	6	
12-13	1	Junior high school / Lower secondary school (中学校 chūgakkō) Compulsory Education
13-14	2	
14-15	3	
15-16	1	High school / Upper secondary school (高等学校 kōtōgakkō, abbr. 高校 kōkō)
16-17	2	
17-18	3	
18-19		University: Undergraduate (大学 daigaku; gakushi-katei)
19-20	Associate	
20-21		

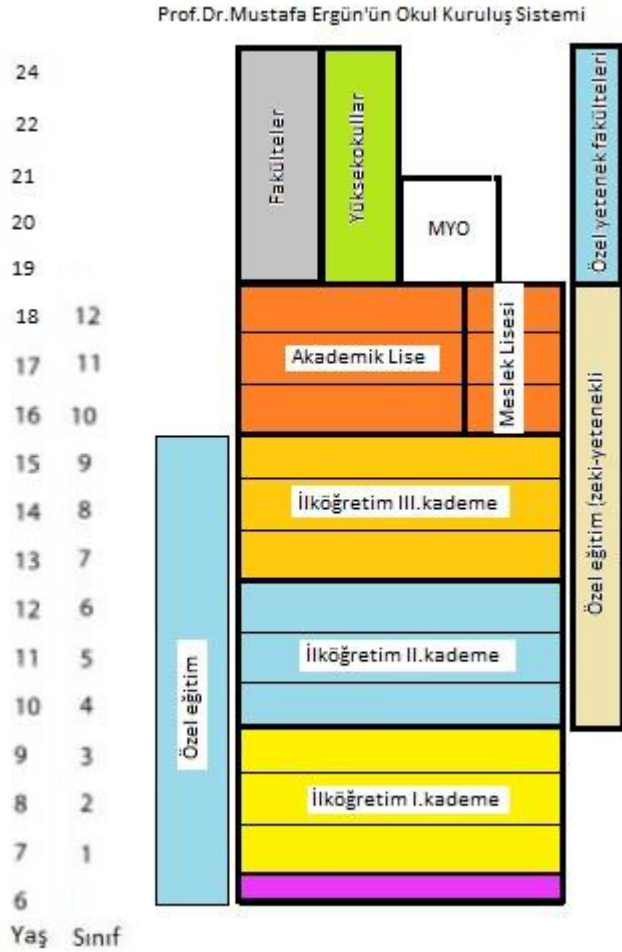
Japonya'da zorunlu öğretim gene 9 yıldır ve 6-7 yaşlarında başlayan zorunlu öğretimin ilk kademesi 6 yıldır.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çeşitlendirilmiş yapı: Amerika Birleşik Devletleri'nde değişik eyaletlerde değişik yapılar bulunmaktadır; ama hepsinde sağlan bir program devamlılığı bulunmaktadır.

Fransa'da geleneksel 6-7 yaşlarında başlayan geleneksel 5 yıllık ilkokulun (Ecole élémentaire) üzerine ortaöğretim başlar ve o da dört yıllık ortaokullarla (college), üç yıllık liseler (Lycée) bulunmaktadır.

Buna göre Türkiye için bir okul kuruluş sistemi tasarısı aşağıdaki şekilde olabilir:

Türk Eğitim Sistemi Taslağı

Burada program ve öğretmen yetiştirme açısından ilköğretim üç kademeye ayrılmıştır. Burada ilk ve ikinci kademedede tamamen ortak bir eğitim verilecek, üçüncü kademedede temel sosyal ve bilim derslerinin çekirdek programı oluşturduğu ve seçmeli birkaç dersin bulunduğu bir öğretim yapılacaktır.

Mesleki eğitime yönlendirme

Yönlendirme meselesi eğitimde çok kullanılan, ilk bakışta son derece doğru gibi gözükken, ama ayrıntılara inildiğinde ciddi şekilde değerlendirilmesi gereken bir konudur.

Yönlendirme ne kadar doğru? Kim yönlendirecek? Ne zaman yönlendirilecek? Öğretimde yönlendirme yaşı ve ölçütleri sürekli tartışıldı ve hâlâ da tartışılıyor. Avrupa'nın Birinci Sanayi Devriminden kalma okul sisteminde 10-11 yaşında yönlendirme yapılması 1940'lı yıllardan beri sürekli eleştirilmiş ve yapılan araştırmalarla çocukları mesleki eğitime yönlendirme yaşının en erken 15 yaşına alınması önerileri yapılmıştır. Buna göre meselâ Avusturya'da çıraklığa başlama yaşı 15, Almanya'da şimdi 18, İngiltere'de 16-18 ve Amerika'da 18'dir.

Meslek eğitiminde uzun süre dünyaya model olan 1940'lı yılların Alman-tipi sanayi eğitimi 1990'lı yıllardan itibaren ciddi ölçüde değişmeye başlamıştır. Çünkü ikinci ve üçüncü sanayi devrimleriyle meslekler dizgesi, üretim biçimleri ve her mesleğin yapılış biçimi ve teknolojisi sürekli farklılaşmaktadır. Artık el becerilerine dayalı mesleki eğitim yerine, teknoloji kullanımına ve yaratıcılığa dayalı bir mesleki eğitim geçmektedir. Dolayısıyla çalışma alanları süratle hem özü ile hem görünüşü ile değişmektedir. Türkiye gibi, yakın gelecekte dünyanın en önde gelen 15 ülkesinden biri olmayı hedefleyen bir ülkede değişimin ana motoru sanayi üretimi olacaktır ve hâlâ Ortaçağ usulü çırak-kalfa-usta sistemine göre bir meslek eğitimi dizaynı yapmak ne kadar akıllıca olacaktır, sorgulanması gerekir. Bütün dünyada "meslek lisesi" geleneği giderek zayıflıyor ve bütün gelişmiş ülkeler meslek eğitimi yükseköğretim düzeyine çekiyor. Bizde de Teknik Eğitim Fakültelerinin kapatılması böyle gelişmelerin yansıması sonucudur. Her mesleğin eğitimi gerek okul gerekse kurs düzeyinde yüksekokul ve Fakülte düzeyinde verilmektedir; hattâ bazı zihinsel ağırlıklı meslekler yüksek lisans ve doktora eğitimi gerektirmektedir. Yükseköğretim okuyamayacak seviye veya durumdaki öğrencilere lise düzeyinde bir meslek eğitimi kazandırmalıdır. Ancak bu meslek eğitimi, eleman isteyen işyerleri kendi istedikleri miktarlar ve kendi istedikleri yeterliklere göre kendileri belirlemeli ve iş garantili okullar kurmalıdır. Elbette devlet de bu girişimlere destek olmalıdır.

Beşin cerrahlığı, kalp cerrahlığı, mimarlık, her türlü mühendislik alanları, işletmecilik, pazarlama, öğretmenlik gibi dallarda mesleki yöneltme öngörmeyen bir sistemin büro yönetimi, ahşap teknolojisi, bilgisayar, çocuk gelişimi, fotoğrafçılık, ağırlama gibi alanlarda neden mesleki yönlendirme ihtiyacı duyduğu anlaşılamiyor. Zaen gerek meslek liselerinde gerekse üniversiteye girişte neye göre "yönlendirme" yapıldığı da belli değildir. Dolayısıyla çocukları yeteneklerinin dışındaki yönlendirmelerden kurtarmak ve çok yönlü ortak bir eğitim verme politikasından vazgeçilmemelidir.

Yasa taslağının ana gerekçelerinden biri 8 yıllık zorunlu kesintisiz eğitimin Türkiye'de "mesleki eğitimi bitirdiği" ve yeni düzenlemenin mesleki eğitimi tekrar canlandıracağı şeklindeki söylemdir. Önce ders programlarını incelediğimizde İmam-Hatipleri bir meslek ortaokulu veya lisesi saymadığımızı belirtelim. Bunlar, içinde bazı din derslerinin de olduğu genel liselerdir; tıpkı içinde eğitim dersleri olan Öğretmen Liseleri gibi. Diğer el becerisine dayalı meslek ortaokullarının kapatılması meslek liselerini ne kadar etkiledi, araştırılması gerekir. Ancak meslek liselerini esas bitiren o zamanki katsayı uygulaması, meslek liselerine normal liselerin kabul etmediği başarısız öğrencilerin yönlendirilmesi ve meslek lisesi mezunlarına meslek yüksekokullarına "sınavsız geçme hakkı" vererek bu okullardaki derslerin ciddi olarak yapılmamasını sağlayan kararlardır. Meslek liselerinde ciddi bir meslek eğitimi yapılmıyor,

öncelikle bu disiplinli eğitimi sağlamak şarttır. Meslek lisesi mezunlarının çok başarılı olanlarının sınavla yüksekokullara alınması, diğerlerine lisede meslek kazandırılması, meslek yüksekokullarında da lisans programlarını kazanamayan genel lise mezunlarına meslek kazandırma programlarının uygulanması daha doğru olacaktır kanaatindeyim.

Eğitimde yönlendirme doğru mudur? Her insan Allah tarafında "Kâlû belâ"dan önce orijinal olarak yaratılmış ve terbiye edilmiştir. Bu dünyaya getirilişi bazı ailelere emanet edilerek yapılmaktadır. Dolayısıyla aile, çocuğa Allah'ın bir emaneti olarak bakmalı ve onu hoyratça sahiplenmemelidir. Onun hürriyetlerini engelleyici keyfi kararlar almamalıdır. Toplum ve onun örgütlü biçimi olan devlet de öyle. Çocuk, kendi özgür karar verme dönemi olan 18 yaşına kadar fazla katı yönlendirme yapmadan mümkün olduğu kadar yumuşak ortak bir bilimsel eğitime ve kültüre tabi tutulmalıdır. Ortaçağdan kalma çıraklık eğitimi, aslında çocuk işçi çalıştırmaktır; çıraklık eğitiminde "eğitim" adına birşey yoktur. 9-10 yaşlarında yapılacak bir mesleki yönlendirme "karanlığa atılan bir ok"tur. Çocukların karanlığa atılmasına kim razı olabilir?

Yönlendirmenin niçin sadece ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde tartışıldığı, esas yönlendirmenin yapıldığı üniversiteye girişte niçin yapılmadığı da anlaşılmıyor. Meselâ, Tıp Fakültesine, Mimarlık veya Eğitim Fakültesine giden öğrenciler hangi özellikleriyle seçiliyor? Normal insanlar için meslek seçimi ve eğitimi muhakkak 18 yaş sonrasına bırakılmalıdır. Zaten ekonomik durumu iyi olan gelişmiş toplumlarda insan hayatı boyunca 5-6 iş değiştirmek zorunda kalmaktadır. Son yıllarda birçok alanlarda ayrıntıda ihtisaslaşmış ince meslekler yerine çeşitli alanlarda genel mesleki eğitim verilmekte ve hayatta karşılaşılabilecek durumlara göre kısa süreli kurs ve eğitimlerle yeni işlere intibak edebilir hale getirilmektedir.

Eğitim ne bireyin ihtiyaç ve özelliklerine göre ne de toplumun ihtiyaç ve özelliklerine göre yapılıyor. Eğitim sisteminin ne birey ne de toplum umurunda değil. Gerçek ihtiyaçlara bakılmadan yapılan eğitim üretimi kimseyi tatmin edemiyor.

Sonuç

Yeni Kanun tasarısı ilköğretime başlama yaşını kesinlikle 7'den aşağı düşürmemelidir. "Yaşı gelmedikçe kalem yürümez". Beş-altı yaş ve ay hesapları üzerinde neden bu kadar çok durulduğu anlaşılmıyor. Bütün dünyanın çözdüğü ilköğretime başlama yaşını karıştıra karıştıra eğitimin başlangıç adımını ters adımla başlatacağız. İlköğretim okumaya değil yazı yazmaya başlama yaşıdır. İlköğretim eskiden bizde "mektepe" (yazı öğretilen yer), Hindistan'da lipi-sala (yazı evi) diye biliniyordu. Yazı öğretime yedi yaşından (72 ay) önce başlamamalıdır. İlk dört yılın neden seçildiği net olarak açıklanıp kabul ettirilmelidir. Bu kesme noktası ile acaba temel zorunlu eğitim dört yıla mı indirildi kaygıları giderilmelidir. Bizde başlangıçtan beri beş yıllık temel eğitim esas alınmıştı. Öğretmen yetiştirmeden ders programlarının hazırlanmasına kadar bu kesme noktası kabul ediliyordu (dünyada da genelde böyledir). Hattâ 8 yıllık zorunlu eğitim dolayısıyla ilkokul beşinci sınıftaki bazı önemli konular altıncı sınıfa kaydırılmıştı. İlk dört yıl temel kabul edilirse burada hangi "temel" bilgiler verilebilir? 4+4 yapılanmasının neye göre yapıldığı bilimsel olarak temellendirilmelidir. Bu 10 yaş eğer çocuklarını bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal vs. açılarından bir yeni dönemin başlangıcı ise bunu gelişim psikolojisi uzmanları ve psikoloji alanındaki mesleki kuruluşlar tarafından desteklenmesi gerekir. Eğer ilk dört yılda verilen bilgi ve beceriler program açısından yeterli bir temel sayılıyorsa, bunun program geliştirme alanındaki bilim adamları ve dernekler tarafından desteklenmesi gerekir. Görünürde reform taslağı be desteklerden hiçbirisini almamasına rağmen "pedagojik" bir reform olarak sunuluyor.

Kesme noktaları yerine beşinci ve altıncı sınıflardan itibaren öğretimin içten farklılaştırılması ve seçmeli derslerle zenginleştirilmesi daha doğru olacaktır. Hattâ lise düzeyinde de İmam-Hatiplerdeki farklı derslerin seçmeli tarzda açılarak, artık din eğitimi tartışmasının ülke gündeminden tamamen

çıkartılması gerekir. Eğer mesleğe yönlendirme yapılacaksa bunun muhakkak lise düzeyinde yapılması doğru olacaktır. Ondan önce yapılan yönlendirmeler son derece bilinçsiz ve sadece basit işyerlerinde kalitesiz çıraklığa yönlendirme tarzında olacaktır ki, bunun ne öğrenciye ne de gelecekteki sanayileşmiş Türkiye'ye ne kazandıracak iyi sorgulanmalıdır.

Bazı önlemler olarak farklı yaş gruplarını bir arada okutmak mümkündür. Okulları ayırdığınızda iş bitiyor mu, toplum içinde, sokakta bu yaş grupları zaten karışık değil mi? Kaldı ki, okullarda farklı düzeylerdeki öğrencilerin karışmasından dolayı ortaya çıkan sorunlar üzerine ciddi araştırmalar ve bulgular da yoktur. Bilimsel araştırmalara dayanmadan bazı kişilerin arzularına göre düzenlemeler yapmak doğru olmayacaktır.

Okullar arası geçişlerin nasıl olacağı karışık biçimde duruyor; sınav kaldırılıyor, meselâ Fen Lisesi, Öğretmen veya Anadolu lisesi için seçim veya yönlendirmeyi kim yapacak? Bunun okul başarılarına bağlanması bir dizi kontrol edilemeyen sorunlar çıkartacaktır. Eğer liseler söylenildiği şekilde farklılaşacaksa muhakkak seçme sınavları gerekir. Ama Türkiye'de esas büyük eğitim reformunun lise düzeyinde yapılması, birkaç Fen, Sosyal Bilimler, Sanat ve Beden Eğitimi liselerinin dışında bütün liselerin genel lise şemsiyesi altında birleştirilmesi gerekir.

Türkiye 2000'li yıllardan günümüze hem okullaşma oranları olarak hem yükseköğretime girişte katsayıları kaldırarak eşitlikçi bir sistem kurma alanında hem de eğitim teknolojileri alanında çok önemli kazanımlar elde etti. Dünyanın en kaliteli yetişmiş insan gücüne sahip ülkelerinden biri olan ve bu nedenle de geleceği her alanda parlak olan bir ülkenin yapacağı eğitim reformlarında da çok dikkatli olması gerekir diye düşünüyorum.

Bu reform taslağının başta Talim ve Terbiye Dairesi olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı'nın diğer birimleri tarafından hazırlanmadığı, beş milletvekili tarafından hazırlanıp Bakanlığın teknik destek verdiği ifade ediliyor. Oysa ilk ve ortaöğretimi kökten etkileyecek bu tür reform taslaklarının Bakanlık tarafından hazırlanması, üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından görüşler istenmesi ve tüm vatandaşlardan serbest görüş alacak bir internet portalının oluşturulması gerekir. Daha sonra Bakanlık reform taslağını hazırlar, Bakanlar Kurulu vasıtasıyla Meclis'e teklif eder. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Anayasa hazırlamasında gösterdiği hassasiyet ve işlemlerin bu Yasa teklifinde de gösterilmesi çok isabetli olurdu.

Bu sayfa hakkındaki yorumlar:

Yorumu gönderen: okulsayfam(okulsayfamgmail.com), 19.04.2015, 16:12: problemlerin çözümü için bürokratik, yukarıdan dayatmaların dışına çıkılarak aydın öğretmen ve eğitimcilerin istişare yapabileceği sempozyumlara, konferanslara ve ciddi araştırmalara ihtiyacımız var.

Eğitim sistemi üzerinde denemeler yaparak sonuç beklemek ve yapboza döndürmek sorunları daha da arttırıyor.

Yorumu gönderen: Erdi DEMİREL(demirel.erdigmail.com), 20.07.2012, 21:58:

Sayın Hocam, Van'da görev yapan genç bir sınıf öğretmeni olarak yazıyorum; gerçekten de okul öncesi eğitimi almadan, fiziksel ve bilişsel olarak hazır olmadan ilkokula gelen 7 yaşındaki çocuğa dahi okuma yazma öğretimi zor iken, ilkokula başlama yaşının aşağı çekilmesini; bunun yanında 5. sınıf çocuğunun(10-11 yaş grubu)henüz duyuşsal açıdan hazır olmadığı halde ortaokul basamağına bağlanmasını aklım almıyor. Makaleniz için teşekkürler.

Yorumu gönderen: Ercan UZUNYAYLA(uzunyaylaercangmail.com), 02.04.2012, 23:22:

Hocam makalenizden faydalandım bu sistemin çok acil bir durumunun olmadığını 8 yıllık eğitimin oturduğunu ve netice alındığını düşünüyorum .teşekkürler